

TEXTO Y FOTOS

Lur Gil Rey
(Elkano, Nafarroa, 1992)

Mendizalea, hainbat jardueratan artuz: alpinismoa, mendiko eskia, eskalada, arrotza jaitziera, espeleologia, mendiko lasterketak... Berriazarko BKE Mendi Eskolako eta Herri Kiroi taldeko arduraduna.

MENDIKO ESKIA SVANETIAN

Neguak garai bateko atmosferaz betetzen du Georgiako Svaneti eskualdea. Ia erabat isolatuta uzten ditu Mestia eta inguruko herriak, eta Kaukasoko hartzek bezala, udako turismoaren zain hibernazioa hasten du eskualdeak. Abendua eta urtarrila dira abentura mailte dugunontzat bertaratzeko garairik egokiena.

Kaukasoko mendiak iparraldetik eta mendebaldetik jasotzen dituzte elurterik gogorrenak negu hasieran. Horregatik, Kaukaso Handiko mendiez gain, Kaukaso Txikiak ere interes handia dute mendiko eskian jarduten dugunontzako. Itsaso Beltzetik sortutako hezetasunaren ondorioz, elurra

tonaka botatzen du Georgiako hego-mendebaldean. Itsas-mailatik 2.000 metrora kokatutako Bakhmaro herria da B plana. 2.700 metrora arteko mendi lauak ditu eskualdeak, mendiko eskirako oso aproposak.

A plana Mestia ingurua da. Abendua elurte handiak izateko goiz izan arren, hila-

bete osan elurte gogorak jaso ditu Svanetiko eskualdeak, eta ziur gaude nahikoa elur izanen dugula. Helburua, beraz, ezarrita.

11 lagunek o espedizioa antolatuta dugu Berrizarren, BKE Mendi Eskolako kideak denak. Abenduaren 26a egun handia da herrian, jai txikiak. Kideetako batek, Iker

Sgimikú (3193m) mendiko gurutza iri bi aurreko ertzaren azken parte a. Eskuinean Ushba

Goldarazanak, harri-jasotze txapelketan parte hartu ostean, material guztia autotetan sartu eta Bartzelonara abiatu gara. Petateetan eskiak, arropa, alpinismoko materiala, eta tresna ugari (informatikoak, segurtasunerako eta komunikaziorako).

Arratsaldean Kutaisin lur hartu (Georgiako bigarren hiririk handiena) eta 4x4 ibilgailu eta Svanetirako bidea hartu dugu. Hala ere, Inguri ibaiak sortzen duen 140 kilometroko bailara estuan sartu aurretik, Zugdidi hiriko kanpoaldean pasako dugu lehenbiziko gaua. Mingrelia eskualde historikoan dago kokaturik, Kaukasoko etria ugari dauden lurraldean. Mingreliarren eta Abkhaziarren arteko gatazka armatua gogorra izan zen Sobietar Batasuna desagertean, eta Zugdidi bizi dira, egun, Abkhaziatik ihes egin zuten mila Mingreliar.

Egunsentiaz bat, lautadako azken herria pasa eta Inguri bailaran sartu gara. Urtegi

erraldoi batek eman digu mendietaranzko ongi etorria, Jvari herriaren gainean. Meliton Kantaria sobietar soldaduen jaioterrria da, Bigarren Mundu Gerra amaierako argazki ospetsuan ageri den soldadua da; Berlingo Reichstag eraikinean SESBeko bandera heitzen ari den soldadua.

Aldaketa handia jasan du Mestiak azken urteotan, Kaukasoko eskualderik isolatuena izatetik, mendiko turismoa jasotzera pasa da

Abenduaren amaierako elurte handia ikusten hasi gara bailaran sartu orduko. Lehenbiziko mendiak ikusten hasiak gara bailararen bi aldeetan, 4.000 metro ingurukoak: Shtavleri (3.993m), Tsalgmil (3.999m) eta Dinguzorum Glavni (4.454m)

iparraldean, eta Laila Peak (4.009m) hegoaldean, azken hau eskiatzeko egokia. Mestiara (heririk handiena) gerturatzean ikusiko ditugu, Kaukasoko Erreginararen bitontorrik; Ushba (4.710m) mendia ere bitontorrik.

Aldaketa handia jasan du Mestiak azken urteotan. Kaukasoko eskualderik isolatuena izatetik, mendiko turismoa jasotzera pasa da. Ez indio gu oraindik masa-turismo deitu, baina udan, jendetza biltzen da bertako paisaia ederraren bila. Negu amaieran eta udaberrian ere turismo modu berri bat jasotzen hasia da, eskiatzaileena zehazki. Bertako bi eski estazioetara (Tetnuli eta Hatsvali) zein mendiko eskia egitera gero eta eskiatzaile gehiago hurbiltzen dira martxo aldera.

Gu abenduaren 27tik urtarrilaren 4ra izan gara bertan, eguberri ortodoxoaren aurretik, eta eski estazioek turismo erru-

sia eta asiarra biltzen duten arren, jende kopurua txikia da. Mendian berriaz, turismoaren arrastorik ez.

Zazpi egunez aritu ginen jarduerak egiten. Horieta bizi, bertako bi eski estazioetan: Egun batean, eguraldi kaxkarraren ondorioz arriskurik gabe aritzeko, eta bestean, urteberriz egunean, chacha likorearen eta Georgiako ardoaren biharamuna pasatzeko, halaberrez. Hona hemen gainerako bost jarduerak:

MESTIA - HATSVALI ESKI ESTAZIOA

Elurte berria probestuz, Mestiara iritsi garen egunean bertan, amatsaldeko ibilbide labur bat egitea erabaki dugu. Herriaren kanpoaldean daukagun etxetik bertatik eskiak jantzita atera eta herria gurutzatuko dugu, Hatsvaliko eski estaziora igotzen den lehenbiziko igogailura arte. Bertatik, oinezko bide seinaleztatua jarrai daiteke hegoalderantz, basoan barrena.

Olaia Guli Lapotk behara, Mazeribal lararabidean

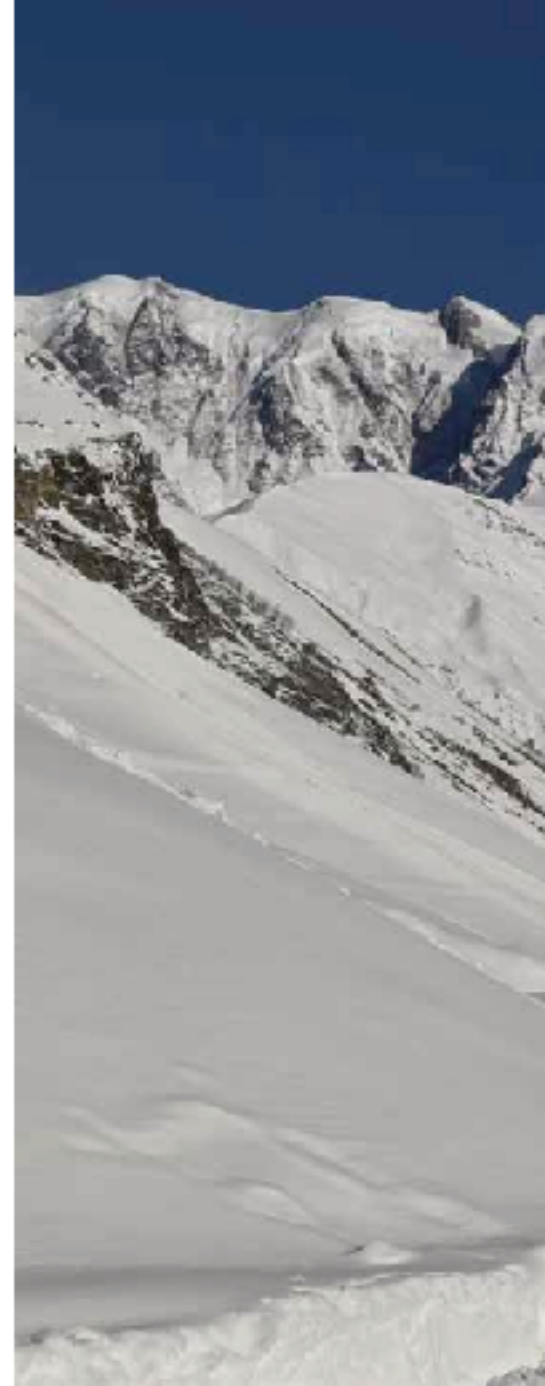
Ibilbidea ez da batere eroso, batzuetan bidetik, besteetan erreka bazterretik zein zuhaitz artetik, bidea asmatuz. Hala ere, eskiak kendu beharrik gabe, errepideagurutzatzen den tokira iritsi gara, eguna iluntzen ari denean. Bide txiki errepideagurutzatu eta eski estazioraino jarraitzen du, ondoren basoz estalitako Hatsvali (2.341m) tontorreraino.

Gu tontorreraino iritsi gabe itzuli gara, eguneko azken argiekin, eta elurrez estalitako errepidetik egin dugu herrira bitarteko jaitsiera, txakur erasokor batzuen artetik. Lehenbiziko arratsaldea izateko, aski Ushban, Eguzkiaren azken izpi gorriak desagertzen ikusi ditugu, herria frontalak jantzita zeharkatu aurretik.

TETNULDIKO ESKI ESTAZIOA - SGIMIEUKI (3.183m)

Abenduaren 29a da, eta oraindik ez dute ireki Tetnuldiko eski estazio berri samarra. Igogailu leño bakarra dauka estazioak, hiru zatitan banatuta, eta bizpahiru jaitsiera. Baina free ridean aritzeko paradisua da, alde batera zein bestera amiltzen diren magalek aukera ederra eskaintzen dituzte.

Guk estazioaren babesean kudeatuko dugu elur-jausi arriskua, handia baita. Irargarpen ofizialik egon ez arren, estazioko langile batek 4. mailako arriskua dagoela adierazi digu, berriki botatako elurte handiaren eraginez.

Hamaika lagun gara, eta arrisku handiegirik ezin dugu hartu, baina jarduera polita egiteko aukera ematen digu inguruak. Eski pistetatik gertu igo dugu ia 1.000 metroko desnibela, zatirik leunenak bitatuz. Horrela iritsi gara Sgimieuki eta

Ushguli herritik Shakra glaziarnera bidean, Enguri balaren ondotik

Ldzhira mendien arteko lepora. Bertatik, Komisa handiak alde batera utzita, ertz eder batetik gora, segituan gara Sgimieuki (3183m) mendiko tontorrean.

Bitan banatu dugu taldea. Talde batek mendebaldetik ekialdera egin du ertza; besteak, kontrara. Baldintzek eskiak kendu eta oinez egitera behartu gaituzte, zailtasun tekniko nabarmenik egon ez arren.

Ikuspegia ederra da. Ekialdean Tetnaldi mendiko piramide perfektua, iparraldean Emusiako mugako zenbait mendi, batzuk lau milakoak, mendebaldean beti presente dagoen Ushba, bere aurpegiarik ederrena erakutsiz, eta azpian Inguri ibaiak sortzen

duen ibar erraldoia. Hegoaldean, berriz, elurrezko itsasoa, 3.000 metro inguruko mendi leun infinituez osatuta.

Jaitsierak bi aukera eskaintzen dizkigu. Interesgarriena hegoaldera jaistes da, Adishi herriraino. Mila metrotik gorako jaitsiera ederra da, baina azpiegitura aldetik ez da erosoena, autoz bertara iritsi behar baita, eta ordubetetik gora egin behar da autoan. Garai honetan, gainera, isolatuta dago Adishi, eta ziur, zailtasunak izanen genituzke bertaratzeko.

Gure hautua eski estazioko inguruetatik jaitea izan da, elur-jausi arriskua saihesteko asmoz. Kalitate handiko elur

hautsa aurkitu dugu jaitsiera osoan zehar, ia 1.000 metroko jaitsiera luzean. Erabat asebate gaitu jarduera honek.

Ikuspegia ederra da: ekialdean, Tetnaldi mendiko piramide perfektua; iparraldean, Errusiako mugako lau milakoak; mendebaldean, beti presente dagoen Ushba, eta azpian Inguri ibaiak sortzen duen ibar erraldoia

GEORGIA

Elur-jausi arriskua txikiagoa denean, Sgimieu kiko lepotik Ldzhira (3.469m) edo Kaseb (3.360m) mendietara igotzeko korridore ederrak ikusten dira, alpinismoa maite dutenentzat aukera polita.

USHGULI – SHKARA GLAZIARRA

Ushguli herri ingurua oso aproposa da mendiko eskian jarduteko. Hegoaldean mendigune interesgarria dauka, eta iparraldean, 5.000 metro arteko menditzarraz. Elur-jausi arriskua ikusita, herri ondoko Lmria mendia jarri dugu helburu moduan, 3.033 metroko piramidea.

Elurtearen ondorioz, ia erabat isolatuta dago herria. 4x4 ibilgailuekin zailtasun handiak izan ditugu iristeko, eta palak zein auto batetik bestea tiratzeko zingilak behin baino gehiagotan erabili behar izan ditugu. Bi orduren bueltan Ushgulin gaude, eta herritarrek harrituta. Oraindik inor ez da etorri Ushgulira aurten, esan digute.

Sorpresa txar bat izan dugu herrira iristean. Mendia elur-jausiz betea dago, nonahi. Hasiera batean, ingurune segurutzat genituen maldak ere bai. Ezinezkoa zaigu Lamriarako bidea egitea, eta iparraldera sartzen den ibarretik ibilbide lau samarra egitea erabaki dugu.

Enguri emeka ondotik gora goaz pixkanaka, ezkerrean zein eskuinera elur-jausiak utziz. Aurrean, iparraldean, inguruko mendirik altuena aurkitu dugu, 5.193 metroko Shkara menditzarra, Errusiarekin muga egiten duena. Edozein aldetatik menderaezina ematen du.

Mendi horretako horma bat aurrean dugularik, hegoaldeko glaziarera bideratu

gara, ikuspegi horrekin konformatuz. Bidean, hala ere, bi elur-jausiren arrastoak gurtzatu beharrean gaude. Tharra estutu egiten da aurrerago, eta alde bateko zein besteko elur-jausiak errekaraino iristen dira. Ez gaude arrisku gehiago hartzeko prest eta atzera egitea erabaki dugu.

Bueltatzean, baina, aukera politikak eskaini dizkigu herri inguruak. Lamria monasterio historikora igo gara bueltan, eta taldeko gainerakoak bide normaletik doazen bitartean, Endilik eta biok ondoko muintoxoa igotzea erabaki dugu. Bertatik herrirako bidea hartu dugu, eskiekin zeharkatzeko asmoz.

Herrira sartu baino lehen, elur-hautsez beteriko izugarritzko maldak dugu, baina laburra da, eta segituan herrian sartuko gara. Bertan, etxe eta defentsarako dorre ederren artean eski-jaitsiera izugarria izanen dugu, kale estuetatik harrena, behi artean. Uste baino luzeago egin zaigu herria zeharkatzea, eta gozatu ederra hartu dugu herri barruko eski modalitate horretan. Gure gomendioa kontuz joatea da, herritarrekiko eta azientekiko errespetuagatik. Hala eginez gero, aurrerantz ere horrelakoak egin ahal izango ditugu, bestela, nekez.

Sgimiauki (3183m) galurreko irudia, drone tik aterata. Atzean, Svanetiako mendirik altuenen panoramika, eskulnean Ushba

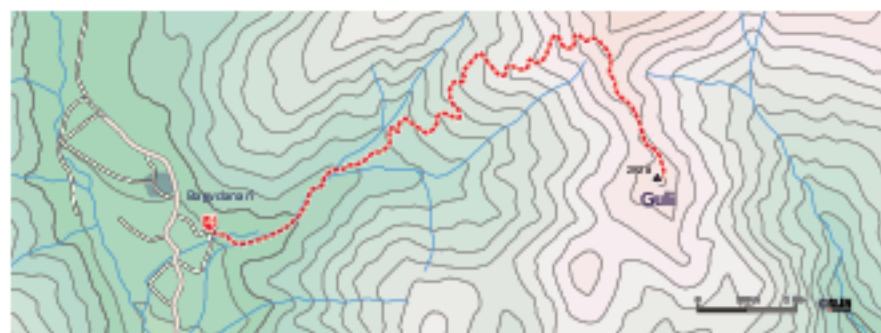
BAGVDANARI (MAZERI) - GULI (2.926m)

Mazeri bailarako Bagvdanari auzo edo herririkatik abiatu gara gaurkoan. Behiez beteta daude kaleak, eta lehenbiziko tartean haiek lagun ditugula abiatu gara. Mendian, berriz, ohikoak bihurtu diren arerioak, elur-jausiak. Norabide guztietan ageri dira purgak, baina Guli lepora doan bideak segurua ematen du. Hala ere, erne gaz denbora osoan.

1400 metroko desnibel positiboa dago leporaino, ia 3000 metroko altuera gain-

ditzeraino. Bertako ikuspegia ederra da; Ushbak beste aurpegi bat erakutsi digu, hegoaldekoa. Iparraldera begiratuz gero,

Ushbaz gain, Errusiarekin muga egiten duten mendiztar guztiak ageri dira, harrisi baten moduan. Hegoaldean, Inguiri

GEORGIA

ibaiaren arroak sortzen duen sakonunea, eta Laila Peak edemarekin batera, bere inguruko menditzarrak.

Lepotik gertu dago Guli Peak (2926m), eta denbora gutxian gerturatzeko aukera ematen du. Hegoalderantz jaitsiera labur bat egin ondoren, ertz eroso batek bereizten du tontorra aurreko lepotik. Iparraldean, berriz, Gulibara (3.725m) bidean, 3.300 metroko tontor bat dago, baina bere izenik ez dugu aurkitu. Gulichala izena izan dezake, ondoko lepoak bezalaxe, baina ezin dugu ziurtatu.

Burrak haize bolada handiak jasan ditu bertan, eta kranpoiak jarri beharrean dira bertaratu diren taldeko hiru kideak. Jaitsiera ere horrelaxe eginen dute leporaino, bertatik 1400 metroko eski jaitsiera luzeaz gozatu aurretik.

Ushbak beste aurpegi bat erakutsi digu, hegoaldekoa. Iparraldean Errusiarekin muga egiten duten menditzar guztiak, harresi baten moduan. Hegoaldean, Inguri ibaiaren arroak sortzen duen sakonunea eta Laila Peak

Mota guztietako elurra dago, oro har, hego-mendebaldeik egindako jaitsieran elur-hauts ederraz gozatzeko aukera izan dugu, elur gogorragoagare topatu izan dugun arren.

Gabon zaharra da, eta Svan kulturaren murgiltzea dagokigu orain; janari, edari eta musika tradizionalaz inguratuta sartuko gara 2024. urtean.

BARSHI (ETSERI) – TSIRNIARI/BAK (3.206m)

Ibar bat urrunago joan gara gaurkoan, Mazerira. Mestiatik ordubetera dago, eta bertan amaitzen da errepedea, neguan behintzat. Gaur ere behiz inguratuta jantzi ditugu eskiak, eta iparralderantz doan pista batean gora egin ditugu lehenbiziko kilometroak, eskiak jantzirik.

Bideak zirkulu eder batera eraman gaitu. Itxura ederra duen Cherinda mendiak

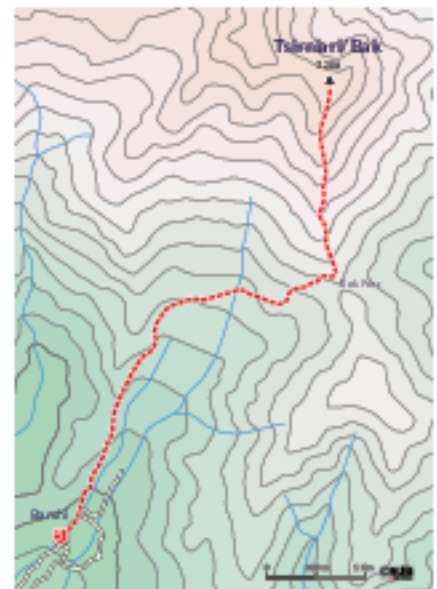
Ushba eta bere inguruak, Itzoldi eski estazioetik ikusita

(3.579m) mugatzen du skylinea, justu iparraldean. Haren ondoan Tsymzagar (3.282m), Simzagari (3.314m) eta Tsimiari (3.206m). Ertz osoa egiteak jarduera ederra dirudi, eta egingarria udaberi aldera. Baina, gu, eskiatzeko magal interesgarrien bila abiatu gara.

Bak lepora abiatu gara. Tartean zenbait artzain-etxola igaro ditugu, elur azpian nekez ikusten direnak. Ondoren, bidea tentsago jarri da, eta sigi-saga eginez, 800 metroko desnibela azkar xamar gainditu dugu. Purga bat zeharkatu dugu, baina bidea seguru nabaritu dugu. Bestelakoak dirudite ordea hego orientazioa duten zirkulu magal ederrek. Izotza eta elur eze-gonkorra dute, arriskutsu daude, eta beste helburu batzuk ezartzea erabaki dugu. Itxura ederra du zirkularen hego aurpegiak, beste batean jaisten saiatuko gara.

Bak lepoak 2.416 metroko altuera du, eta bertan bi talde egin ditugu berriz ere. In dartsu enak iparralderantz abiatu gara, Tsimiari (3.206) mendira. Eskiak laster kendu behar izan ditugu, izotza eta haizeak jokatuko elurra aurkitu ditugulako; kranpoiak

jantzita gainditu dugu 600 metroko desnibela. Bigarren taldeak hegoalderantz jo du, Detsili (2.578m) gailurrera. Bak lepotik ertz batek bereizten du, baina haize gogorrak elur ugari bildu du ekialdean, eta arriskutsuegia da ertza bertatik zeharkatzea. Metro batzuk jaitea erabaki dugu, larruak

zorik izanen. Kotxeraino eskiak jantzita iritsiko gara herriko sarrerara.

AZKEN GOGOETA

Hamaika laguneko taldea izan gara Geor- giako Mesia inguruan mendiko eskia egiten. Ez da kopururik egokiena, eta abendu-urtarrila ez da garairik egokiena ere, elur-jausi arrisku handiagatik. Ez dugu sekulako jarduerarik egin, eta ez gara 3.500 metrotik gora ibili.

Hala ere, txanponaren beste aldeari erreparatu z, honako hauetaz gozatu ahal izan dugu: bakardadea, abentura, bertakoein murgiltzea... Joan zen urtean ere, garai berean, Islandiako iparraidean izan ginen, bakar-bakarrik. Eta zinez merezi du bisitakoak.

Testu hau esku batek idatzi duen arren, ezin eskerrak eman gabe utzi nirekin izan diren beste hamar lagunak: Iosu Huarte (Elkarte), Oier Etxeberria (Berriozar), Iker Goldarazena (Berriozar), Sara Zapata (Txantrera), Nahia Belloso (Mendillorri), Teresa Mina (Uriz), Endika Garai (Antsoain), Guratz Azpirotz (Uitz), Olaia Eguzkitza (Burlata) eta Hugo Busto (Burlata). Ezin ahaztu eta aipatu gabe utzi aurten etxean geratu behar izan diren Urko Erize (Osakar) eta Amaia Arangiz (Altsasu) ere.

Berriozarho BKE Mendi Eskola ko kidea k.

jantzita, eta mendebaldetik inguratu dugu zatirik arriskutsuena. Berriz ere, 200 metro inguruko desnubela daukagu aurretik, eta lehen biziko aldiz eski arrastoak ikusi ditugu, norbait ibili da bertan.

Ordubetean bigarren lepoa gainditu eta Detsili mendiko tontor zabalera iritsi gara. Talaira ikusgarria da hau ere, eta lasai egiteko moduko lautadaboa dauka gainean.

Jaitsierak hainbat aukera eskaintzen ditu, eta hasiera basotik egitea erabaki dugu. Ez da oso erabaki ona izan. Elur ederra bai, baina birak egiteko tarte gutxi uzten dute zuhaitzek. Hala ere, laster atera gara basotik, eta hasieran elur hezea aurkitu arren, berehala agertu da elur hautsa, egunero gozatzeko parada izan dugun elur hautsa, eta nahi beste bira egiteko magal luzea daukagu aurretik.

Herrira iristeko bi aukera ditugu: igotzeko erabili dugun pistatik jaistes, edo besoa murgiltzea. Bigarrena aukera ona izan ez arren, azken hori hartzea erabaki dugu. Errekatxoz betetako eremu kaotikoa da, eta atzera egin behar izan dugu. Igoera labur bat egin eta pistan gara berriz. Bira

laburrak egiteko aukera baino ez du ematen pistak, baina abilezia handiena dutenek gozatu dute herrira iritsi arte.

Bertan zain ditugu zakurrak, hozka egiteko mehatxu eginez. Baina beste behin ere, kontu handiz ibilita, ez dugu ara-

Taldea, txakurrek lagunduta, Ushguli tik Shkarara bidean elur-jausi batek utzitako arrastoaren gainean

